

[Hastrup.]

lejningsbyggeri uden anden fortrinsstilling end den, der består dels i deres eget ideelle formål, dels i deres muligheder for at frugtbargøre de værdier, som i årenes løb er opsamlet i de allerede bestående ejendomme. Hermed videreføres også linjen fra boligsikringsordningen, som jo ligestiller almen-nyttigt og privat byggeri.

En tilsvarende ligestilling burde gælde på et andet felt, nemlig hvor det drejer sig om anvisning af boliger i sociale selskaber i de regulerede områder. Boligsikringsordningens gennemførelse vil jo betyde, at lav indkomst ikke længere er en hindring for at opnå en bolig på det almindelige udlejningsmarked. Andre kriterier, der også har social karakter, selv om de ikke er knyttet til indkomstforholdet, kan herefter tillægges en større vægt i de områder af landet, hvor det endnu er nødvendigt at opretholde en boliganvisning. Blandt disse kriterier vil jeg navnlig fremhæve for det første antallet af personer i husstanden, men dernæst også længden af den periode, hvori en person forgæves har søgt en bolig. Også det sidste bør tages i betragtning. Jeg mener ikke, at samfundet vedblivende kan skubbe de enlige bagest om i boligkøen. De må have en chance for at komme frem. Lovforslaget lemper ganske vist anvisningskriterierne noget: indkomstgrænserne øges og bliver mere glidende; der åbnes mulighed for at avancere til en større lejlighed inden for det sociale byggeri. Alt dette er fremskridt, men det rigtige ville være, at retten til en bolig blev fælles for alle, medens retten til tilskud forbeholdes dem, der har behov for et sådant tilskud.

Landsbyggefonden kan sikre de sociale selskabers virksomhed på længere sigt. Den kan også gøre dem mindre afhængige af statsmagten. Vi mener, der er brug for disse selskaber, og at de også i fremtiden har en væsentlig opgave at løse. Til gengæld bør de holde sig til denne opgave. Vi er betænkelige ved lovforslagets bestemmelser om, at landsbyggefonden også skal kunne yde kapitalindskud i forbindelse med etablering af produktionsvirksomheder. Af bemærkningerne fremgår ganske vist, at kun en begrænset del af midlerne kan anvendes til dette formål. En tilsvarende begrænsning findes ikke i lovteksten; men det er måske en

forglemmelse. Vi anser det for principielt forkert at sammenblande en offentligt støttet og garanteret boligvirksomhed med en egentlig produktionsvirksomhed. Vor anerkendelse af de sociale selskaber betyder i øvrigt ikke, at vi vil bidrage til, at disse kan opnå monopol på at udleje og producere boliger i vort samfund. Det tror jeg ikke vil være til gavn for befolkningen, tværtimod.

Men ønsker i retning af en sådan monopolisering næres åbenbart af formanden for disse selskabers fællesorganisation, hr. Trier. I sidste nummer af Ingeniør- og Bygningsvæsen betegner han en socialisering af byggeriet som „vældig gavnlig“. Hr. Trier har heller ikke meget tilovers for, at mennesker gennem personlig indsats selv søger at løse deres boligproblem ved at erhverve eller bygge egen bolig. Men se, uden denne personlige indsats kan boligproblemet ikke løses. Det viser al erfaring. Det fremgår i øvrigt pudsigt nok også af sidste nummer af hr. Triers organisations eget blad, *Boligen*. I en artikel, der skildrer Vesttysklands enorme boligbyggeri i tiden efter krigen, fremhæves meget stærkt, hvor betydningsfuldt det har været, at man har opmuntret store kredse af befolkningen til at erhverve ejendomsret til deres bolig.

„Dette var“ — hedder det i artiklen — „et mål på linje med bekæmpelse af bolig-mangelen.“

De to lovforslag, vi i dag har til behandling, vil kunne hjælpe os frem mod en løsning af boligproblemet, men i sig selv er de ikke tilstrækkelige. Det vigtigste er, at befolkningen i øget udstrækning engageres i denne opgaves løsning, at flere og flere kan se en fordel i at bruge deres penge til boliger fremfor at bruge dem til biler eller til udenlandsrejser, så den private opsparing til boligformål kan øges, thi kun herved kan byggeriet tilføres fornøden kapital og for resten også fornøden arbejdskraft. Investering i boligformål må ligestilles med investering i anden virksomhed. Boligproblemet stiller os fortsat over for store opgaver, som vi har en pligt til at løse. Kapital og konkurrence, det er to mege vigtige k'er for boligsagen. Vi savner dem begge i fornødent omfang. At afhjælpe dette savn er måske til syvende og sidst den vigtigste af de opgaver, vi står over for.

Med disse bemærkninger kan jeg anbefale